

Κείμενο 1

Η καλύτερη μου φίλη

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα συνέντευξης της Δανάης Σιώζου στη Μαρία Λούκα, η οποία δημοσιεύθηκε την 25η Ιουλίου του 2021 στον ιστότοπο <https://m.popaqanda.gr/people/danai-sioziou-i-ginekes-echoun-dikeoma-sto-sinesthima-na-agapisoun-ke-na-to-ekfrasoun/> (Διασκευή)

-Ερώτηση: Διάβαζα το ποίημα για την «καλύτερη μου φίλη» και σκεφτόμουν ότι αφενός υπάρχουν ανταγωνιστικές σχέσεις μεταξύ των γυναικών ως απόρροια της πατριαρχίας¹ κι αυτές σ' ένα βαθμό στερεοτυποποιούνται², αφετέρου υπάρχουν και σχέσεις τρυφερότητας που δεν φωτίζονται ιδιαίτερα. Η φεμινιστική γραφή μπορεί να τις φέρει στο φως αυτές τις σχέσεις και να τις αποκαταστήσει;

-Απάντηση: Κοίτα, έχω μια συνολική έμφαση στο φύλο, όπως στα ποιήματα για την καλύτερη μου φίλη, στο τελευταίο μου βιβλίο. Την καλλιέργησα αυτή την έμφαση και δεν ήταν απλό. Η γλώσσα σε καθορίζει από την στιγμή της γέννησης σου, πολύ πριν αποφασίσεις εσύ να αναμετρηθείς μαζί της. Πολύ συχνά χρειάζεται, ας πούμε, να την προδώσεις, να στραφείς στον ήχο τον λέξεων και όχι στο νόημα τους ή να επιτρέψεις στο χέρι σου να γράψει, παρά στο μυαλό σου. Ναι, ήθελα αυτά τα ποιήματα να φωτίζουν αυτήν την τρυφερότητα που αναφέρεις, να σε ξαναβάζουν στη ζωή με τον τρόπο που οι λέξεις μπορούν να φωτίσουν τα πράγματα, έξω από στερεότυπα³ και ιδέες. Ήθελα έναν ρυθμό και μια απλότητα, όχι με την έννοια της ευκολίας, αλλά με την έννοια της αναπνοής, του τραγουδιού, της ποίησης. Μαζί με άλλα ποιήματα, όπως το ποίημα για τα γενέθλιά μου, καθώς και με άλλα διαφορετικών θεματικών ποιήματα του ίδιου βιβλίου, προσπάθησα να εκπληρώσω τους στόχους που είχα θέσει γι' αυτό το βιβλίο, για τους οποίους μίλησα λίγο στην αρχή. Είμαι χαρούμενη, γιατί έχω επηρεαστεί κυρίως από γυναίκες ποιήτριες, οπότε υπάρχουν γέφυρες στο παρελθόν και στο παρόν. Και τα λογοτεχνικά ρίσκα που βλέπει κανείς ότι παίρνουν είναι μεγάλα, η γλώσσα καλλιεργείται και μέσα από αυτό το στοιχείο.

¹ πατριαρχία: (από τα [Αρχαία Ελληνικά](#): πατήρ και αρχή, δηλαδή εξουσία) ονομάζεται το κοινωνικό σύστημα στο οποίο οι άντρες κρατούν, κατά κύριο λόγο, την εξουσία και κυριαρχούν στην πολιτική, αποτελούν ηθικές και ιδεολογικές αυθεντίες και διαθέτουν κοινωνικά προνόμια, ενώ συνήθως διαθέτουν τον έλεγχο της περιουσίας.

² στερεοτυποποιούνται: γίνονται στερεότυπα, καθιερώνονται.

³ τα στερεότυπα είναι οι υπεργενικευμένες πεποιθήσεις σχετικά με μια κατηγορία ανθρώπων.

Οι γυναίκες παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη δική μου ζωή από διάφορες οπτικές και σχέσεις. Ζούμε σε μια κοινωνία που είναι ανταγωνιστική η ίδια, οι μηχανισμοί που σου παρέχει για να επιβιώσεις είναι ανταγωνιστικοί, αυτό περνάει και από το φίλτρο του φύλου. Ενδεχομένως πολλές γυναίκες να συμμετέχουν σε ανταγωνιστικές διαδικασίες που έχουν συχνά ως έπαθλο την αποδοχή. Υπάρχουν, όμως, δίκτυα αγάπης και αλληλεγγύης. Προσωπικά, ήμουν τυχερή με τις φίλιες μου. Αυτά τα ποιήματα, όπως το ποίημα για την καλύτερή μου φίλη, δεν έχουν ειδικό χαρακτήρα, μπορεί να το πάρει ένα κορίτσι και να το διαβάσει για τη δική της καλύτερη φίλη. Εγώ είχα ένα συγκεκριμένο πρόσωπο στο μυαλό μου που έχουμε κάνει πολλά πράγματα μαζί, είναι ένα αρχέτυπο όμως, είναι αυτή και πολλές άλλες. Ήθελα έτσι να τονίσω ότι οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα στο συναίσθημα, μπορούν να αγαπήσουν και να το εκφράσουν. Και ήθελα να το καλλιεργήσω αυτό και λογοτεχνικά, να το ζυμώσω δηλαδή μαζί με τη γλώσσα μου.

Κείμενο 2

ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΑΥΤΟ

ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΧΡΟΝΟ (απόσπασμα γ)

Πρόκειται για απόσπασμα που επελέγη από τον συγκεντρωτικό τόμο **ΠΟΙΗΣΗ 1963-2011** της Κατερίνας Αγγελάκη-Ρουκ (1939-2020). Στον τόμο συμπεριλαμβάνεται και η ποιητική συλλογή **ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΑΕΡΑΣ (1990)**, Αθήνα: Καστανιώτης, 2014, σ.σ. 304-305

γ.

«Το φεγγάρι, το φεγγάρι!»

Σταματήσαμε να μιλάμε

για τα παλιά –ολόδροσες φιλενάδες

τότε πάνω στα γυαλιστερά ποδήλατά μας

ατίθασες, να παρασέρνουμε στις ρόδες

τις φωνές των μανάδων μας–

και παραμερίσαμε τα κλαριά για να το δούμε ολόκληρο

το φεγγάρι, που 'μοιαζε με κίτρινο καπάκι

σε διάφανο αγγείο.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποια βιωματικά στοιχεία αναφέρει η Δανάη Σιώζου σχετικά με τη γλώσσα και το γυναικείο φύλο στο Κείμενο 1; (50-60 λέξεις)

Μονάδες 10

2° υποερώτημα (μονάδες 10)

«Οι γυναίκες παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο ... Και ήθελα να το καλλιεργήσω αυτό και λογοτεχνικά, να το ζυμώσω δηλαδή μαζί με τη γλώσσα μου»: Να εντοπίσεις σε αυτό το τμήμα της απάντησης της συνεντευξιαζομένης, στο Κείμενο 1, μία επανάληψη λέξης και έναν σύνδεσμο που βοηθούν στη συνοχή του λόγου και να εξηγήσεις, με συντομία, πώς το πετυχαίνουν.

Μονάδες 10

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

να την προδώσεις

να φωτίζουν αυτήν την τρυφερότητα

να το ζυμώσω

Να μετασηματίσεις τις υπογραμμισμένες φράσεις του Κειμένου 1, ώστε η λειτουργία της γλώσσας σε αυτές από μεταφορική να γίνει κυριολεκτική, χωρίς να διαφοροποιηθεί η σημασία τους στο γλωσσικό περιβάλλον στο οποίο η καθεμία ανήκει.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις την παρουσία του φεγγαριού στο Κείμενο 2 και να εκφράσεις τα συναισθήματα και τις ιδέες που σου προκάλεσε η ανάγνωση του ποιήματος. Να αναπτύξεις την ερμηνεία σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15